

Helyi védettségű épületek értékelőlapjai

1. **Bajcsy-Zsilinszky u. 4.** hrsz.: 66 Üzlet, eredetileg Schmell (Sárosi) Sándor szatócsüzlete és mellette Baier Henrik hentesüzlete. Épült a 20. század első harmadában.

Védettség: egész épület

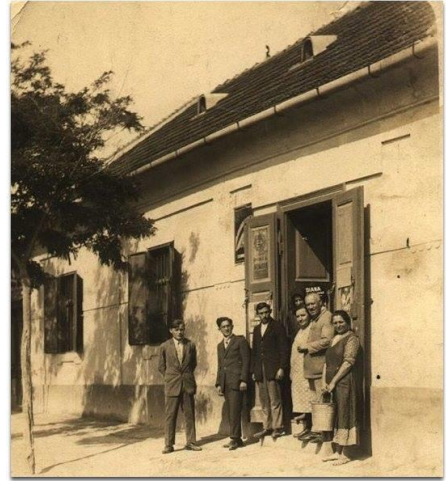

Indoklás: A településközpont legfrekvenciáltabb útkereszteződésében álló épület nagyrészt eredeti formájában (homlokzatformákkal, tetőfelépítménnyel) maradt fenn. Nyílászáróit részben átépítették. Állapota stabil.

Javaslat: Az eredeti állapot megkutatásával az időközben átalakított nyílászárókat és a színelkalmazást érdemes visszaállítani.

2. **József Attila 5.** hrsz.: 124 Lakóház, épült a 20. század első harmadában. Itt volt a Hermann nevű kereskedő vegyesáru boltja (H. Bartha L.). Később Égel János kocsmát nyitott itt, mely a 40-es évek végéig üzemelt. Utóbb egy része postaként is működött, másik része maradt kocsmának. Végül 3 család lakásává alakították.

Védettség: eredeti épületrész

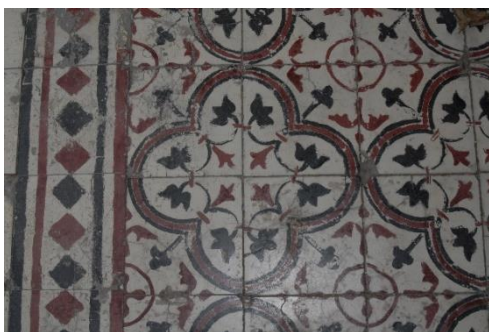
Indoklás: Az épületnek a Templom utca felé lebontották egy részét (ld. archív fotón), nyugati szárnyát (Sarok utca felől) átalakították, de az épület tömege még ebben a formában is településképet formál.

Javaslat: Az eredeti állapot megkutatásával az időközben átalakított épületrész legalább utcai homlokzatát tekintve visszaállítható. Az elbontott házrész is érdemes visszapótolni, legalkalmasabb volna az eredeti funkció (üzlet) céljára létrehozni. A felvizesedést a falnak a járda fölötti átvágásával, a talajnedvesség útjának lezárásával kezelni szükséges.

3. **Kossuth utca 1.** hrsz.: 127/8 Lakóház. Épült a 20. század első harmadában.

Védettség: egész épület, kerítés

Indoklás: Példásan helyreállított módosgazda-ház. Vörös és sárga pillértéglával burkolt a főhomlokzat, egységes megjelenésű a téglalépcsővel és -kerítéssel. A szimmetrikus nyeregtetős épülettömeg „L” alakú, a hátsókert felé hajlított. Ezt az elrendezést mutatja a kb. 1880-ban készült kataszteri térkép is. A fedés hódfarkú jellegű, kiselemes, valószínűleg helyben készült vékony betoncserep. Az oldalhatáron végignyúló fő szárny tornácos kialakítású. A tornácajtó eredeti állapotában helyreállított, színes üvegbetétjei dekoratívak. Belső kialakítása, nyílászárói, cementbeton tornácburkolata, bútora illeszkedik az épülethez.

Javaslat: Az épület jó állapotban való fenntartása. Nagy telke révén kulturális programok, idegenforgalmi célok helyszínéül felhasználható. Az oromfal felső lezárásának szükség szerinti visszaállítására az eredeti formára.

4. Kossuth utca 3. hrsz.: 128 Lakóház. Épült a 20. század első harmadában.

Védettség: egész épület

Indoklás: Nagy tömegű, nyeregtetős, oldaltornácós gazdaház, viszonylag jó állapotban maradt meg. Utcára néző homlokzatán három egyforma ablakot szimmetrikusan helyeztek el. A téglaburkolat színjátéka egyedi, a sárga és a piros színű téglákat mintázatba rendezték. A fedés kiselemes, valószínűleg helyben készült vékony betoncserep.

Javaslat: A bádogozás és az oromszegélyezés elpusztult, mielőbb pótolni szükséges a további erózió megállítására. Az oromfal felső lezárását és lehetőleg a kerítést is az eredeti állapotba érdemes visszaállítani. A kocsiszín is az épület részének tekintendő.

5. **Kossuth utca 4.** hrsz.: 194 Eredetileg Volenik János építette lánya és veje számára. Egykori orvoslakás (Toktr). Épült a 20. század első harmadában. Jelenleg lakóház.

Védettség: egész épület

Indoklás: Tekintélyes méretű, 7 ablakos vörös és sárga téglahomlokzatú épület, eredeti nyílászárókkal. A színmintázat rokonságot mutat a vele szemben álló Kossuth utca 3. alatti épületével. A példás felújítás során tetőfedését lecserélték, az anyaghasználat és színalkalmazás kedvező. Két új ablak került a jobb oldali nyílásokba, melyek kismértékben, de eltérnek az eredetitől

Javaslat: A jó állapot fenntartása szükséges. A két újabb ablak lehetőség szerint a régiekkel megegyezőre cserélendő.

6. Kossuth utca 6. hrsz.: 193 Módosgazda-ház. Épült a 20. század első harmadában.

Védettség: egész épület

Indoklás: Finom megoldásokkal kialakított oromzatos téglahomlokzat. Sajátos az oromfal-csúcs lezárása, eredetisége vizsgálendő. A tornácajtó fabéletes, színes üvegtáblákkal díszített. A tornác téglapillérekkel van alátámasztva. Az épület stabilnak látszik, tetőzete horpadásoktól mentes.

Javaslat: A homlokzati felvizesedést kezelni szükséges a talajnedvesség útjának elzárásával. A bedőlt kerítést érdemes az eredeti formában visszaállítani.

7. **Kossuth utca 9. hrsz.:** 132 Módosgazda-ház, később kultúrterem, jelenleg iroda, épült 1908.

Védettség: egész épület

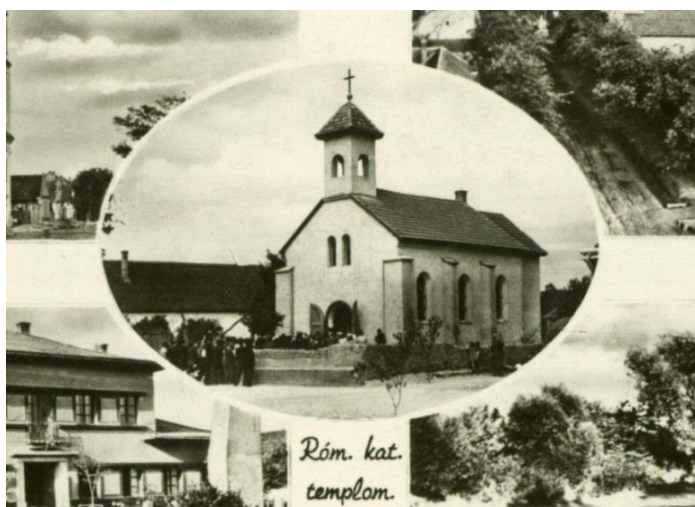

Indoklás: A téглаépület sárga és vörös pillértéglából kirakott, vakolatdísszel is ellátott homlokzatán megformálták a tulajdonosok nevét és egybekelésük évszámát: Arras-Görgy 1908 Rettiger-Erzsébet. Az eredeti nyílászárók 2+1+2 szimmetrikus elrendezésűek, faredőny van beépítve. A belső nyílászárók is eredetiek. A kerítést átépítették, toldalékpület került a ház Ny-i oldalához.

Javaslat: Az épület állagjavító felújítása szükséges. A felvizesedést kezelni érdemes, a tető állapotát, állékonyságát meg kell vizsgálni. A toldalékpületbe beépült téglák felhasználásával a házhoz illő kerítés létesíthető. Az udvaron álló egykori olajütő műhely is a védelem tárgyának tekintendő, vizsgálni kell eredeti állapotát.

8. Kossuth utca 12. hrsz.: 190 Szent István Katolikus templom.

Védettség: egész épület

Indoklás: A templomra helyezett márványtábla szerint: „A hartai új templomot, amelyet életében gróf Zichy Gyula kalocsai és bácsi érsek őexcellenciája dr. Möller Károly budapesti építész tervei szerint kívánt felépíteni, váratlan halála után ugyanazon buzgó főpap emlékére Majoros István állampusztai adminisztrátor serény közreműködésével dr. Mosonyi Dénes pécsi nagyprépost építette fel 1942.43.”. Az 1943-ban átadott épület még kisebb, középső tornyos volt (ld. régi képeslapon). Az art deco stílus képviselőjeként ismert neves építész a modern szemléletnek megfelelő egyszerű tömegalakítást alkalmazott. A lakosságcsere (1947) következtében megnövekedett hívőlétszám miatt bővítették ki és lett oldaltornyos kb. az 1950-60-as években. A bővítés keleti irányban a tetőzet hosszabbításával történt, az eredeti épület támpillérei a belső teret tagolják. Az épület állapota jó.

Javaslat: Az állapot megőrzésén kívül egyéb teendő nincs.

9. Kossuth utca 18. hrsz.: 185 Gazdaház, épült kb. a 19-20. század fordulón.

Védettség: egész épület és kerítés

Indoklás: Téglahomlokzatos, teljes utcavonalán téglakerítéses, szépen megtartott, jó állapotú épület. Tornácát téglapillérek támasztják alá. Ablakai, színes üvegetes tornácajtaja is eredeti. Oromfal-kialakítása mintaértékű. A tetőfedést újra cserélték, az anyaghasználat nem zavaró.

Javaslat: A nagykaput jó volna fa anyagúra cserélni az eredeti megoldásnak megfelelően, vagy faburkolattal fedni. A lábazat visszaállítandó.

10. Kossuth utca 22. hrsz.:182 Postaépület, XX. század első harmada. Schneider Mihály építtette, Arrasz János vette meg tőle.

Védettség: egész épület

Indoklás: A téglaburkolatos, vakolatdíszekkel gazdagon ellátott főpárkánnyal lezárt homlokzat a Kossuth utca jellegzetes településképi eleme. A volt nagygazdaház homlokzati képlete eredetileg 2+1+2 volt, szimmetrikusan elhelyezett nyílásokkal, téglaburkolat csak a lábukat fedte (ld. régi képen). A későbbi átalakítás során lefelé megnövelték az ablakok magasságát és az egyik ablak helyett bejáratot nyitottak. A főpárkány kivételével téglaburkolatot húztak az utcai homlokzatra.

Javaslat: A felvizesedés mielőbbi kezelése szükséges a talajpára útjának elzárásával. A hiányzó vagy tönkrement burkolótéglákat jó volna pótolni, cserélni. A „POSTA” feliratot hordozó táblát, szemetesedényt és a postaládát lehetőség szerint el kellene távolítani a homlokzatról. A postaláda a járdaszélen állványra helyezhető át.

11. Kossuth utca 30. hrsz.: 178/1 Gazdaház, épült kb. a 19-20. század fordulón.

Védettség: egész épület

Indoklás: az Iskola köz felől hosszan elnyúló, eredetileg hátul keresztzárnyal is ellátott, oldaltornácos, szimmetrikus nyeregtetővel fedett ház. A fedés kiselemes, valószínűleg helyben készült vékony betoncserep.. Oromzatos főhomlokzata sárga pillértéglával kirakott, vörös téglabetétekkel, idomtégglákkal, lizénákat és sormintákat alkotó és fűrészfogas díszítést képező rakástechnikával díszített. Az oromfal felső lezárása egyedi, lépcsős jellegű. Tornácajtóját befalazták, bevakolták, de a ház többi része rendben felújított.

Az oromfal alatti rész a lábazatig át van festve, a lábazat vakolt, elképzelhető, hogy eredetileg téglával kirakott volt. Az épület állapota stabil.

Javaslat: A natúrtégla felületek visszaállítandók. A tornácajtót is javasolt újrakészíteni, ha az épület funkciójába illeszthető.

12. Kossuth utca 32. hrsz.: 176 Lakóház, volt szövetkezeti üzlet, épült kb. a 19-20. század fordulón.

Védettség: egész épület

Indoklás: Szimmetrikus nyeregtetős, tornácos, téglahomlokzatú ház eredeti ablakokkal. Az osztópárkány alatti részre száraztechnológiával fedőburkolat került, a tornácajtót befalzták. Az új burkolat elfedi, vagy megszüntette a bejáratot hangsúlyozó téglapilaszter-párt és oszlopfő-díszítést. Az oromzatot egyszerűsítették a felújítás során, felső félköríves műköidom lezárása megmaradt, rajta szélkakassal. Az oromfalon kialakított tükörben copf jellegű formákkal kialakított domborműves műkőbetét. Finoman megmunkáltak a bádogos elemek. Nincs ereszcatorna. A fedés rombusz alakban rakott kiselemes, valószínűleg helyben készült vékony betoncserép.

Javaslat: A pótlólagos burkolást el kellene távolítani és eredeti állapot feltárásával a homlokzatot érdemes visszaállítani, beleértve a tornácajtót is. Jó volna, ha az üzlet-funkciót visszanyerné az épület első traktusa. A kerítés javításra szorul.

13. Kossuth utca 33. hrsz.: 147 Schmidt János / Himpelmann Péter háza, utcafronti szárnya Ipartestületi Olvasókör, Földműves szövetkezet, Volksbund székház, ma építőanyag áruház. Épült kb. a 20. század elején.

Védettség: egész épület

Indoklás: Impozáns tömegű, „L” alakú, az Iskola köz (korábban: Templom köz) felől hosszan elnyúló épület. Főhomlokzata sárga és vörös burkolótéglával díszesen kirakott. Homlokzati nyílástengelyeinek képlete 2+A+1+K+2+A+2, eredetileg 2+2+K+2+A+2. Az utólag beépített ajtó kivételével minden nyílászáró félköríves záródású. Az ajtó bevágásától eltekintve az épület híven őrzi eredeti megjelenését. Javarészt apatini cseréppel fedett.

Javaslat: Az eredeti nyílászáró kiosztást érdemes visszaállítani (ajtó helyett ablak). A sérült téglák javítása és pótlása, a csatorna cseréje szükséges az állagromlás megelőzésére. A feliratok táblái eltávolítandók, a tevékenységre vonatkozó hirdetés fugákba rögzített cégérrel oldható meg. Az épület a kedvező fekvése, jelentős alapterülete és tágas udvara révén közfunkciók, vagy közösségi szolgáltatás betöltésére alkalmas. A belső üvegverandás épületrész visszaállítása javasolt.

14. Kossuth utca 34. hrsz.: 175. Szimmetrikus nyeregtetős, tornácos gazdaház, épült kb. a 20. század első harmadában.

Védettség: egész épület

Indoklás: Hangulatos vörös és sárga téglahomlokzatán eredetiek az ablakok. Régebbi átalakítás során a tornágra is ablakot tettek az ajtó helyett. Az oromzaton piros téglabetéttel díszített szellőzőnyílások találhatóak. Az oromfal lezárása íves lehetett. Eredetileg a főszárnyra merőlegesen gazdasági épületrész zárta le az udvart és a királyi kataszteri térkép tanúsága szerint szárazmalmot is tartalmazott. A fedés rombusz alakban rakott kiselemes, valószínűleg helyben készült vékony betoncserep.

Javaslat: A téglahomlokzat javításra szorul, a hiányzó téglák pótlása szükséges és a felvizesedés megszüntetendő. Az oromfal-lezárásnak az eredeti állapot szerinti átalakítása javasolt.

15. Kossuth utca 35. hrsz.: 76/1 Gazdasági telephely irodaépülete. A 20. század első harmadában épült. Eredetileg gazdaház, Klam György, majd Klam Henrik háza, kitelepítésük után államosították, majd az Új Élet Tsz. irodája volt.

Védettség: egész épület

Indoklás: Szimmetrikus nyeregtetős, tornácos, téglahomlokzatú épület. Tornácán helyben gyártott díszes cementlap burkolat. A tornácajtó előlépcsőjét megszüntették. Az oromzatot félköríves formában zárták le. Az utcafronti épületrész állékonysága kérdéses a homlokzaton végigfutó repedés és süllyedés szerkezeti károsodásra utal.

Javaslat: Az épülettel szemben lévő további három hasonló épület és a közeli sarokház értékei miatt akkor is visszaépítésre javasolt az utcafronti traktus és főhomlokzat, ha a ház többi része menthetetlen.

16. Kossuth utca 48. hrsz.: 166 Kisvendéglő, eredetileg Molnár Gyula, majd Fröhlich András kocsmája és vegyesáru boltja. A 20. század első harmadában épült.

Védettség: egész épület

Jelenlegi állapot

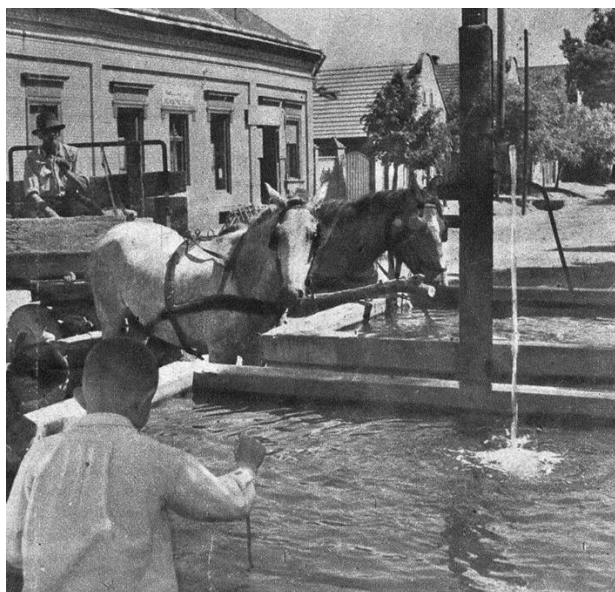

Eredeti (bal oldalon)

Kocsmá a mai terasz helyén (jobbról látható)

A ház jobb oldali traktusában ajtó nyitottak.

Kocsmát elbontották, a házon már két bejárat nyílt.

Indoklás: Utcával párhuzamos nyeregtetős az épület, oldalhatár menti szárnyrésszel. A hátsó udvar felől melléképületet emeltek. Az épület eredetileg bejárat nélküli nagygazdaház lehetett, kapualjában Temetkezési egylet, mellette – a mai gyógyszertár, egykori hentesüzlet felé – kocsmá működött. A nyerstégla burkolatú (sajnos lefestett) homlokzatot lizénák három részre tagolják. Az eredetileg egyenes záródású ablakkivágásokat később alakították félkörívesekké, melyekbe új fa nyílászárókat építettek be. Az időközben vendéglővé vált épület hasonló stílusban kapott teraszbővítést. A hozzáépítés nem bántó, funkcionálisan pedig jól egészíti ki a zárt fogyasztóteret.

Javaslat: Az állagmegóvás dicséretes, viszont a téglaburkolat festését jó volna eltávolítani. Az éttermi bejárat fölötti tábla helyett korhű cégér, vagy önálló betűkből álló felirat volna szerencsésebb (fugákba rögzítve), esetleg üveglapra szórással felvitt hirdetmény is megfelelő lehet. A fedés eternitpala, lehetőség szerint hódfarkú agyagcserépre cserélendő.

17. Kossuth utca 52. hrsz.: 164. Gazdaház, jelenleg lakóház. Épült kb. a 20. század első harmadában.

Védettség: egész épület és kerítés

Indoklás: Szimmetrikus nyeregtetős, oldaltornácós (mely részben már beépített), téglahomlokzatú gazdaház, megmaradt téglakerítéssel. Az osztópárkány fűrészfogasan rakott, az oromzat félkörívesen záródó, a kör alakú szellőzőnyílás keretezett díszítésű. Az új redőnytök látványrontó.

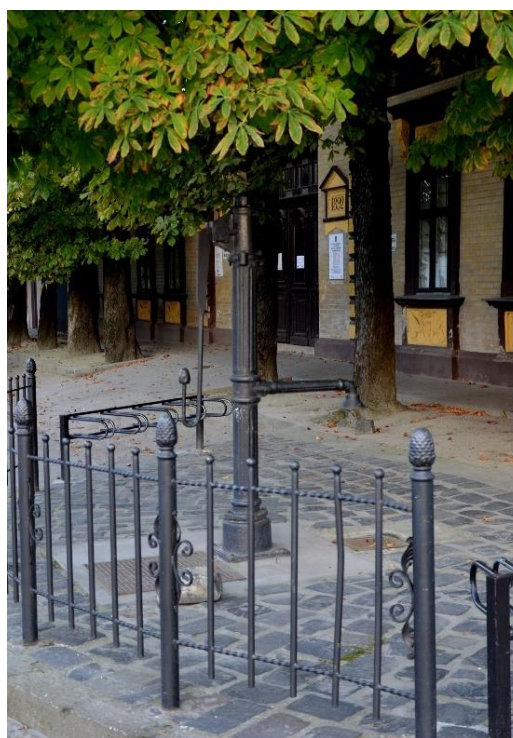
Javaslat: Településképi szempontból a téglahomlokzat és a kerítés megtartása indokolt a mögöttes rész átépítése esetén is. A redőnytöket faborítással lehet takarni, az ablakokat és párkányukat eredeti állapot megkutatásával érdemes visszaépíteni. A tuja nem volt szerencsés növényválasztás, régen jellemzően lombhullató utcai fák díszítették és árnyékolták a homlokzatokat.

18. Kossuth utca 57. hrsz.: 65/1,2 Könyvtár, Családsegítő intézmény és Művelődési ház épületegyüttes, épült 1898-ban. Egykor Molnár Gyula üzlete, majd az ártézi kút vizét bevezetve régi Közfürdő. Később az Égel család, majd Gillich Boldizsár háza, ő építette a keresztirányú gazdasági épületet, amely ma a művelődési házhoz tartozik.

Védettség: egész épületegyüttes

Sarokra kihelyezett bejárat 1900-ban keltezett képeslapon

Indoklás: Több épület összeépítésével keletkezett, utcasarkon álló, körülépített udvaros, az oldalhatáron hosszan továbbnyúló, tekintélyes méretű ház. Az épületegyüttes legnagyobb része eredeti. Belső udvarában szépen visszaállították az egykori üveges verandát, a mai könyvtár felőli belső térben eredeti nyílászárókat találunk. Különös érdeme a háznak – a történeti értékeken túl – a Kossuth utcára néző, téglaburkolattal és vakolt tagozatokkal, párkánnyal díszített homlokzat. A többszöri átépítés után szimmetrikus elrendezésben a szárazkapu mindkét oldalán 2+2 ablakosztás alakult ki egy helyen vakablakkal. A Bajcsy-Zsilinszky utca felőli szárny a felújítás során az eredeti jellegét elveszítette.

Javaslat: Az állapot-megóvás a fő feladat, emellett felújításkor érdemes összevetni a sötétbarna vakolatszint az eredeti állapottal, hogy korhűbb megjelenést nyerjen az épület. Az újabb szárnynál a sok kisebb utcai bejárat helyett ésszerűbb, tágasabb elosztótérben lehetne gondolkodni.

19. Kossuth utca 60. hrsz.: 160. Gazdaház, épült a XX. század első harmadában. Egykor Klam János tulajdona volt, majd zöldkeresztként működött. Később kocsmá, majd napjainkban üzlet lett. Belső terében több helység össze van nyitva.

Védettség: egész épület

Indoklás: Szimmetrikus nyeregtetős, tornácos (részben üzlet céljára beépített), fehérre átfestett téglahomlokzatú épület. Tömegével és kedvező homlokzati arányaival a környezetét meghatározza. Az oromzat félkörívesen záródó, a két szellőzőnyílás keretezett díszítésű. A fedés rombusz alakban rakott kiselemes, valószínűleg helyben készült vékony betoncserep. Az állagmegóvás dicséretes, viszont a téglaburkolat festését jó volna eltávolítani. Az épület állapota stabil.

Javaslat: Az eredeti állapot megkutatásával az időközben átalakított nyílászárókat és a színalkalmazást érdemes az eredetire visszaállítani.

20. Kossuth utca 95. hrsz.: 44. Gazdaház, lakóház, épült a XX. század első harmadában.

Védettség: egész épület

Indoklás: Szimmetrikus nyeregtetős, eredetiben megmaradt téglahomlokzatú, faoszlopos tornácos gazdaház. Az oromzat félkörívesen záródó, a kerek szellőzőnyílás keretezett díszítésű. A főhomlokzat osztópárkánya gondosan kiképzett. A tornácajtó is megvan még téglából rakott előlépcsőjével. A fedés szalagcserép, ereszcatorna nincs.

Javaslat: Az épület állaga felújítást tesz szükségessé. Kezeleni kell a felvizesedést, pótolni kell az oromfal szegélyezést, meg kell vizsgálni a sarokrész süllyedését, szükség szerint megoldani a szerkezet megerősítését. Tetőcsere is indokoltnak látszik. Ha az épület állaga nem engedi meg a helyreállítást, vagy csak aránytalanul nagy költségen, akkor – a településszerkezeti szempontból kitüntetett helyzete miatt – új épület létesítésekor az épület tömegét, téglahomlokzatát vissza kell építeni.

21. Petőfi utca 3. hrsz.: 296. Lakóház, épült a XX. század első harmadában.

Védettség: egész épület

Indoklás: Utcával párhuzamos gerincű lakóház polgárház jellegű kialakítással. Háromosztatú ablakait téglapárkány és vakolatdísz övezi. Pillértéglával kirakott a lábazat, a homlokzati felső párkány és a falsarok, mintegy keretbe foglalva az utcai homlokzatot. Épülethez illeszkedő a kovácsoltvas kapu és kerítésoszlop.

Javaslat: A felvizesedés kezelést igényel.

22. Petőfi utca 34. hrsz.: 355 Módosgazda-ház, 1931-ben épült.

Védettség: egész épület és kerítés

Indoklás: Szimmetrikus nyeregtetős, oldaltornácos, téglahomlokzatú, eredeti állapot szerint felújított épület. Az értékmegóvás példaszerű. A natúr téglahomlokzatborítást, tornácpilléreket, kerítést, előlépcsőt megőrizték. A homlokzatszíntések (osztópárkány, lizénák, szellőzőnyílás-keret, félköríves oromfallezárás, oromzatszegélyezés) épségben vannak. A tetőfedés apatini cserép, illeszkedik az épület megjelenéséhez..

Javaslat: A jó állapot további megőrzése.

23. Petőfi utca 52. hrsz.: 366 Módosgazda-ház, épült a XX. század első harmadában.

Védettség: egész épület

Indoklás: Szimmetrikus nyeregtetős, oldaltornácos épület. A téglahomlokzat és a ablakok eredeti állapotukban megmaradtak. A tornácajtó és téglából kirakott előlépcsője is eredeti. Az oromzaton piros téglabetéttel díszített szellőzőnyílások találhatóak. A cementcserépfedés illeszkedik az épület megjelenéséhez.

Javaslat: Az állapot megőrzése szükséges.

24. Petőfi utca 54. hrsz.: 367 Módosgazda-ház, épült a XX. század első harmadában.

Védettség: egész épület és kerítés

Indoklás: Szimmetrikus nyeregtetős, részben beépített tornácos gazdaház. Burkoló téglával kirakott főhomlokzatán a megrongálódott sárga téglákat piros téglával pótolták, elképzelhető, hogy nem háromszögletű volt a lezárás, de az épület eredeti jellegét ez a beavatkozás nem változtatta meg bántóan. A téglafugázásból arra lehet következtetni, hogy a felvizesedést szárító injektálással kezelték. Eredetiek az ablakok és a tornácajtó. Megmaradt a téglakerítés is. A fedés rombusz alakban rakott kiselemes, valószínűleg helyben készült vékony betoncserep. A tetőre napelemeket helyeztek fel.

Javaslat: Az állapot megőrzése szükséges.

25. Széchenyi utca 1. hrsz.: 200 Volt Nagykocsmá, épült a XIX. század végén.

Védettség: egész épület

Indoklás: Harta legrégebb épületeinek egyike, már az 1882. évi kataszteri térképen is szerepel. A régi országút (és a mai 51-es út) mellett állva a hartai településképet meghatározó látványt nyújtott a jelentős épülettömeg. Földszintes ugyan a ház, de alaprajzi méretei tekintélyesek 13,5 x 29 m, a százötven évvel ezelőtti, falun járatos építési technikák kereteit feszegetve szokatlanul nagy tetőidom valósult meg. Jelentős átalakításokkal több lakórészt alakítottak ki benne. Az elmúlt időszakban gondok voltak a vízelvezetéssel.

Javaslat: Eredeti állapot szerint felújítva idegenforgalmi szerepet tölthetne be. Amennyiben a helyreállítás nem lehetséges, az új építés során a településképben és településtörténetben betöltött szerepe miatt a hagyományos anyaghasználat és jelenlegi kubatúra megőrzése mellett lehet új épületet kialakítani. A melléképület bontása indokolt, újat a főépület látványának takarása nélkül lehet kialakítani.

26. Széchenyi utca 6. hrsz 292 Polgári jellegű lakóház, épült a XX. század elején.

Védettség: egész épület

Indoklás: Utcával párhuzamos tömegű, vakolt falú lakóház. Egyszerű díszét a lábázat és a párkány mező kiléptetése adja. Négy eredeti ablaka megmaradt. Helyben készült rombuszalakzatú vékony betoncsereppel fedett.

Javaslat: Felvizesedését kezelni szükséges. Az épület állékonynak látszik, ám ha bontása és újjáépítése elkerülhetetlen, kubatúrája akkor is megtartandó.

27. Széchenyi utca 7. hrsz.: 203/1 Módosgazda-ház, épült a XX. század első harmadában.

Védettség: egész épület

Indoklás: Szimmetrikus nyeregtetős, oromfalas, tornácos gazdaház. Főhomlokzatán jó állapotban megmaradt a fagyálló téglaburkolat. A téglarakás technikával osztópárkányt alakítottak ki, az alsó mezőt lizénákkal három részre tagolták a két ablak és a tornácajtó számára. Utóbbi jelenleg is bejáratként szolgál, ami már ritkán fordul elő. Eredetiek az ablakok és a tornácajtó, a színezésüket az eredeti árnyalat megkutatásával érdemes megválasztani. A fedés kiselemes, valószínűleg helyben készült vékony betoncserép.

Javaslat: Az eredeti állapot megkutatásával a korhű színalkalmazást érdemes visszaállítani.

28. Széchenyi utca 15. hrsz.: 207 Módosgazda-ház, épült a XX. század első harmadában.

Védettség: egész épület és kerítés

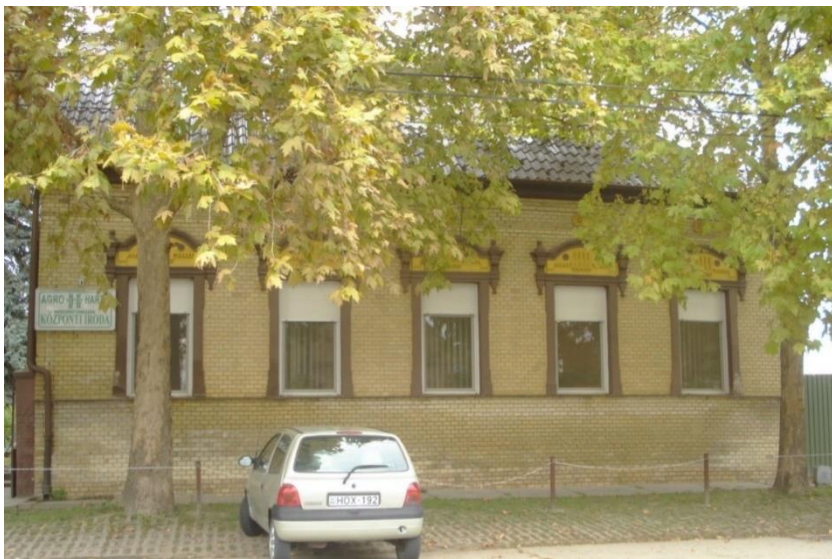
Indoklás: Utcára néző oromfalas, szimmetrikus nyeregtetős, oldaltornácos gazdaház, utólag középszárnyal bővítették. A téglahomlokzat szépen megmaradt, a redőnyt megfelelően építették be. Eredetiek az ablakok, a tornácajtó, valamint a kerítés. A tornácajtó és téglából kirakott előlépcsője is eredeti. Az oromzaton piros téglabetéttel díszített szellőzőnyílások találhatóak.

Javaslat: Az eredeti állapot megkutatásával az időközben átalakított nyílászárókat és a színalkalmazást érdemes visszaállítani.

29. Széchenyi utca 16. hrsz.: 286 Égl ház, ma irodaház. Épült a XX. század első harmadában.

Védettség: egész épület és kerítés

Indoklás: Utcával párhuzamos nyeregtető fedi a Széchenyi utcára öt ablakkal néző fő épületszárnyat. A téglaburkolatban az ablakok alatt párkány fut végig, idomtégla-sorokkal díszített a felső párkány. Az ablakok köré vakolatdíszeket helyeztek, fönt íves lezárással, virág- és geometrikus mintákkal. A színezés előzményeit megkutatva az eredeti árnyalatok alkalmazása ajánlott. A tetőfedést újra cserélték, amely színében harmonizál az épülettel, de a formája (mediterrán jellegű cserép) idegen. A fehér redőny és ablakfestés sem szerencsés választás, a fa színárnyalatai megfelelőbbek volnának. A cég hirdetőtábláját cégre javasolt lecserélni. Kezelní kell az enyhe felvizesedést.

Javaslat: Az eredeti állapot megkutatásával az időközben átalakított nyílászárókat és a színelkalmazást érdemes visszaállítani.

30. Széchenyi utca 41. hrsz 226 Vendéglő, eredetileg Széligmann Dávid fűszerüzlete és Szurma János magánhentes üzlete.

Védettség: egész épület

Indoklás: Két épület áll a telken egymástól fedeles nagykapuval elválasztva, egyik téglaborítású, utcával párhuzamos nyeregtetős épület, a másik – a hentesüzlet rész, eredetileg melléképület – az utcára oromfallyal néz. Utóbbi épület is téglahomlokzatú, melyet lefestettek, ezzel megszűnni látszik a két épület szoros kapcsolata.

Javaslat:

A történeti és építészeti értékek védelme szükségessé teszi az oromfalas épület natúr téglahomlokzatának visszaállítását, a vendéglő épület redőnytokjainak eltávolítását, a kapuzat felújítását. A vendéglő ajtaja visszaállítható az eredeti ablakra (pl. udvari bejárat nyitása esetén).

31. Széchenyi utca 83. hrsz.: 833 Lakóépület, volt gazdaház, épült a XX. század első harmadában.

Védettség: egész épület és kerítés

Indoklás: Utcára néző, csúcsosan záródó oromfalas, oldaltornácos épület. Az utcai homlokzat burkolótéglával díszesen kirakott, két ablak és tornácajtó található rajta, az előlépcsőt megszüntették. Az épülethez illeszkedő kerítés azonos korú és kialakítású. A szürkés cserépfedés is eredetinek látszik.

Javaslat: Az állapot megőrzése.

32. Széchenyi utca 106. hrsz.: 791 Lakóépület, volt gazdaház, épült a XX. század első harmadában.

Védettség: egész épület és kerítés

Indoklás: Oldalhatáron álló nyeregtetős, oldaltornácos épület, utcai homlokzata fehér vakolatú, melyet a felújításkor natúr téglaburkolattal keretoztek és díszítettek a tornác-mezőben, a lábazon, az osztópárkányon, a tetősík mentén és szellőzőnyílások körül. A tornác téglapilléres. A kerítés is téglából épült, a házhoz illeszkedő. A fedést lecserélték, az új héjalás harmonizál az épülettel. A felújítás példaértékű.

Javaslat: Az állapot megtartása.

